

Alfred Jørgensen: Det forslag, der er til behandling, om ændring i loven om ungdommens uddannelsesfond bygger på den tanke, at ingen af økonomiske grunde skal være afskåret fra at få en uddannelse på universitetet eller andre højere læreanstalter, hvis de i øvrigt egner sig for en sådan uddannelse; der synes jo efterhånden at være almindelig tilslutning til dette synspunkt.

De spørgsmål, der så skal tages stilling til, er for det første, hvilket omfang statens hjælp på dette område bør have, for det andet, under hvilken form hjælpen bør ydes. I lovforslaget regnes der med to former for støtte: legater og lån. Legatbeløbet skal således sættes op fra 4 mill. kr. til 7 mill. kr., medens lånebeløbet hæves fra 2 mill. kr. til 5 mill. kr.

Jeg vil gerne udtale min påskønnelse af, at den højtærede undervisningsminister i forslaget har ændret forholdet mellem legater og lån til gunst for låneordningen, og fra retsforbundets side ser vi gerne denne tendens fulgt op, så langt saglige grunde ikke taler derimod. Det er nemlig efter vor opfattelse ikke lige meget, under hvilken form hjælpen til ungdommen ydes. Det er jo en kendsgerning, at de beløb, der uddeles som legatmidler, ikke vender tilbage, medens lånene kommer tilbage i kassen og kan gå ud igen som nye lån. Vi vil således gennem låneordningen oparbejde en stadig voksende fond og nærme os det punkt, hvor denne låneordning kan hvile i sig selv, således at samfundet lettes for den byrde, det må bære i den tid, hvor låneordningen bygges op.

Men det er ikke alene samfundets ydelser, jeg tænker på, når jeg fremhæver låneordningen fremfor legatordningen. Jeg tænker også på den ungdom, der skal modtage hjælpen til sin uddannelse. Der er for mig ingen tvivl om, at det er et godt princip og et led i en sund moralsk opdragelse at lade de unge betale tilbage, hvad samfundet har ydet dem som hjælp til deres uddannelse. Det kan så være et spørgsmål, hvad man skal lægge størst vægt på: den intellektuelle eller den moralske opdragelse.

Jeg vil også understrege, at den uddannelse, der er tale om, som regel fører til stillinger, der gør tilbagebetaling mulig og naturlig. Jeg er imidlertid klar over, at lån ikke kan være den eneste form for hjælp til den studerende ungdom. I de tilfælde, hvor

det tilsigtes at yde hjælp til dækning af rejse- og opholdsudgifter for elever, der forbereder sig til studentereksamen og bor langt fra gymnasium eller studenterkursus, synes det mig, at legatordningen vil være den naturlige form for hjælp, også ud fra den betragtning, at en tilbagebetalingspligt vanskeligere kan pålægges de yngre årgange af den studerende ungdom. Hvor understøttelsen ydes til en almindelig nedsættelse af skolepenge eller i det hele taget ydes med mindre beløb til de enkelte elever, vil en legatordning vel også som regel være at foretrække. Men i alle de tilfælde, hvor støtten kan gives i form af lån, mener jeg at denne fremgangsmåde bør foretrækkes.

Jeg vil i denne forbindelse med den højtærede formands tilladelse citere en udtalelse fra retsforbundets ungdom, vedtaget i Horsens den 16. ds., hvor det bl. a. hedder:

„Vi opfordrer folketinget til at ændre ungdommens uddannelsesfond, så den kun yder studielån. Derved opnår man, at fonden i løbet af en årrække bliver selvsupplerende, så statens støtte kan op-høre.“

Og længere nede:

„En ordning som den foreslåede vil være af større betydning for de studerende end en, hvor uddannelsen delvis finansieres ved stipendier. Den vil også være sundere for samfundet.“

Sådan ser ungdommen selv altså på dette spørgsmål.

En nærmere undersøgelse af hele spørgsmålet om studielånsbevillinger og legatbevillinger må blive en væsentlig opgave for et kommende udvalg. Jeg anerkender og påskønner, at der i forslaget er taget et skridt i den rigtige retning, i retning af at gå lånevejen, og vi vil fra retsforbundets side under behandlingen af lovforslaget gerne medvirke til, at hjælpen til den studerende ungdom ydes som lån fremfor som tilskud, hvor saglige grunde ikke taler imod sådan en ordning.

Ragnhild Andersen: Som det blev fastsat i loven af 24. maj 1955 om ungdommens uddannelsesfond, skulle den revideres i indeværende samling, og det er forslaget til en revision, vi behandler i dag. Det var jo ikke hensigten, da man vedtog loven i 1955,